

ISSUES OF ORGANIZATIONAL ASPECTS OF PHYSICAL TRAINING MANAGEMENT OF MANPOWER OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AT PRESENT

Serhiy SKYBA

*Kamyanets-Podilsky Military Engineer Institute
Podilsky State Agricultural Technical University
Scientific research laboratory of Kamyanets-Podilsky State University*

Abstract. Theoretical issues of physical training management of manpower of the Armed Forces of Ukraine were regarded in the light of modern re-organizational process. It was identified that one of the most effective methods of improving this process was increasing of managerial abilities, especially communicative aspects in terms of new approaches to utilization of the Statute of the Armed Forces of Ukraine, and improvement of organizational and pedagogical concept content with officers.

Key words: armed forces of Ukraine, organizational aspects, training management.

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДТРИМКА САМООСВІТИ ВЧИТЕЛІВ З ПИТАНЬ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Мар'яна РІПАК

Львівський державний інститут фізичної культури

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вчитель виконує найважливішу соціальну функцію – розумове, духовне і фізичне відтворення нової людини. Він повинен бути майстром своєї справи людиною високої культури, здібним фахівцем, який досконало володіє сучасними методами навчально-виховної роботи. Він не повинен зупинятися на досягнутому, завжди шукати щось нове, працювати над собою, щоб творчо використовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності (М.В. Кричфалуший, 1994; А.В. Цьось, 1999; В.Т. Ялович, 1996 та ін.).

Внаслідок специфіки професії, її “наближеності” до молодого покоління вчитель, як ніхто інший, має потребу у безперервній освіті [2, 8].

Процес підвищення професійного рівня повинен бути індивідуальним і педагога, організованим на основі сполучення навчання із самонавчанням, і використанням власного досвіду, максимально мотивованим і відзначатися значною самостійністю [1].

Для того, щоб самоосвіта вчителів стала ефективнішою, необхідно:

- визначити інтереси, труднощі, запити педагогів;
- допомогти сформулювати проблему і завдання самоосвіти;
- надати інформаційну підтримку;
- надати консультативну підтримку [2].

Самоосвіта буде ефективною, наголошує П. Матвієнко [2], якщо буде побудована на таких принципах: самостійність і добровільність; практична спрямованість; системність; актуальність результатів самоосвіти для практичної повсякденної роботи педагогів.

Самоосвіта вважається формою підвищення кваліфікації вчителів і одночасно формою методичної роботи у загальноосвітній школі [3].

Оскільки існуюча система самоосвіти вчителів спрямована, перш за все, на предметно-методичне удосконалення, то виникає протиріччя між нею і потребами вчителів [6].

Потреби та інтереси жінок-вчителів з питань зміцнення здоров'я не досліджувалися. Разом з тим, встановлено, що здоров'ю педагогічних працівників не приділяється належної уваги [4, 7].

Враховуючи вище зазначене, дослідження інтересів жінок-вчителів у самоосвіті з питань зміцнення здоров'я засобами фізичної культури є актуальним і соціально важливим.

Дослідження виконано згідно Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2001-2005 рр. за напрямком 2.1.3 "Управління духовною активністю людини (оздоровчі та спортивні аспекти)".

Мета дослідження: виявити інтереси жінок-вчителів у поглибленні знань з питань зміцнення здоров'я засобами фізичної культури та впровадити організаційні заходи з інформаційно-методичної підтримки відповідної самоосвіти.

Завдання роботи:

1. Встановити оцінку вчителями власного рівня знань, вмінь і навичок з питань самостійних занять фізичною культурою.
2. Виявити інтереси вчителів у самоосвіті з питань зміцнення здоров'я засобами фізичної культури.
3. Розробити та впровадити організаційні заходи з надання інформаційно-методичної підтримки у самоосвіті вчителів із врахуванням їхніх інтересів у зміцненні здоров'я засобами фізичної культури.

Для вирішення поставлених у дослідженні завдань були застосовані такі методи:

- аналіз та узагальнення даних літературних джерел;
- опитування;
- математико-статистичної обробки даних.

Організація дослідження. Дослідження проводилося шляхом опитування жінок-вчителів Сихівського району м. Львова. Всього було опитано 1010 жінок [5].

Результати дослідження. Встановлено, що переважна більшість жінок-педагогічних працівників оцінюють власний рівень знань, вмінь і навичок з питань самостійних занять фізичною культурою як нижче середнього та середній (табл. 1).

На високий рівень знань, вмінь і навичок з питань самостійних занять фізичною культурою вказали лише 1,2% опитаних жінок-вчителів. Найбільша кількість респондентів, які відзначили, що у них рівень знань вище середнього – це вчителі віком до 25 років (10,8%).

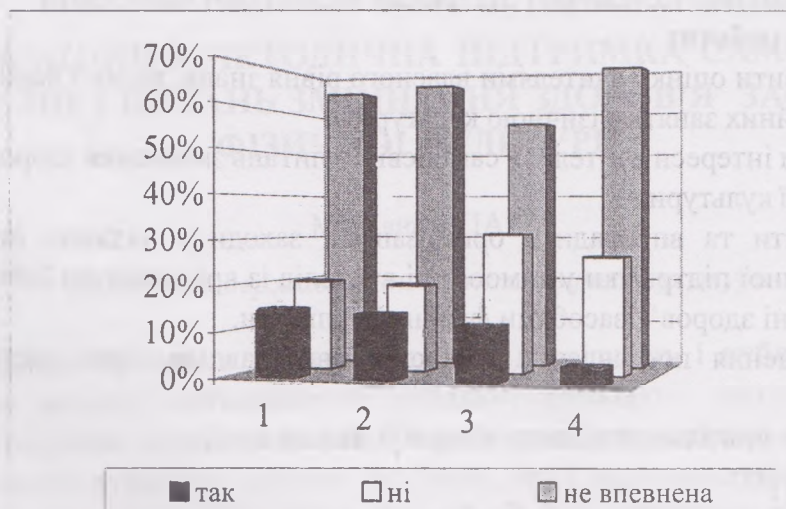
Найбільшу кількість педагогів, які вважають, що у них низький рівень знань, вмінь і навичок з питань самостійних занять фізичною культурою, встановлено у віковій групі 36-55 років (20,2%). Необхідно вказати, що, на думку Т.М. Симонової [5], саме у вчителів із стажем педагогічної роботи більше 20 років самоосвіта має кризовий характер.

**Оцінка жінками-вчителями власного рівня знань, вмій і навичок
з питань самостійних занять фізичною культурою**

Рівень знань, вмій і навичок	Кількість жінок у %				
	усі респон- денти (n=1010)	до 25 років (n=74)	26-35 років (n=292)	36-55 років (n=541)	старші 55 років (n=103)
Низький	13,8	6,8	14,7	20,2	13,6
Нижче середнього	48,7	54,0	40,1	40,3	60,2
Середній	30,6	27,0	38,4	32,9	24,2
Вище середнього	5,7	10,8	5,4	5,6	1,0
Високий	1,2	1,4	1,4	1,0	1,0

Можуть скласти програму самостійних занять фізичними вправами оздоровчої спрямованості лише 11,2% респондентів (n = 1010), 64,5% опитаних не впевнені в цьому і 24,3% жінок-вчителів відзначили, що не можуть скласти вказаної програми.

З віком кількість вчителів, які можуть скласти програму самостійних занять фізичними вправами, зменшується. Найбільша кількість респондентів, які вважають, що не можуть скласти програму занять, виявлена у групі педагогічних працівників віком 36-55 років (рис. 1).

Примітка. 1 – жінки-вчителі до 25 років (n = 74), 2 – 26-35 років (n = 292), 3 – 36-55 років (n = 541), 4 – старші 55 років (n = 103).

Рис. 1. Оцінка жінками-педагогічними працівниками можливості скласти програму самостійних занять фізичними вправами оздоровчої спрямованості

Серед основних причин, через які жінки-вчителі (n = 1010) не можуть скласти програму самостійних занять фізичною культурою оздоровчої спрямованості, є: відсутність знань про способи регулювання фізичного навантаження (40,7%), відсутність знань про форми та зміст самостійних занять фізичними вправами (34,7%), відсутність навичок самоконтролю стану здоров'я (22,6%).

Низький рівень знань з питань самостійних занять фізичною культурою можна пояснити тим, що більшість жінок-вчителів користуються обмеженою кількістю джерел інформації з питань фізичної культури, надають перевагу здебільшого передачам по радіо, телебаченню (75,8%).

В анкету було включено запитання, відповіді на які дозволяли з'ясувати, які чинники, на думку жінок-вчителів, впливають на стан здоров'я людини.

На думку жінок-вчителів (n=1010), найбільше на стан здоров'я людини впливають такі чинники: стресові ситуації (48,0%) (цей чинник посідає перше рейтингове місце серед усіх чинників, які впливають на стан здоров'я людини), шкідливі звички (вживання алкоголю – друге рейтингове місце, 45,0% та куріння тютюну (третє рейтингове місце, 44,3%)), а також незбалансоване харчування (четверте рейтингове місце, 42,7%). Такий чинник як недостатня рухова активність, на думку респондентів, не дуже впливає на стан здоров'я людини (він посідає п'яте рейтингове місце, 32,7%). Найменше на стан здоров'я людини, вважають опитані вчителі, впливає вживання транквілізаторів (22,4%).

Дослідження інтересів вчителів у самоосвіті з питань організації самостійних фізкультурно-оздоровчих занять дозволило встановити наступне. Жінки-педагогічні працівники хотіли б отримати додаткові знання переважно з таких питань як: раціональна організація рухової активності, раціональне харчування, регулювання фізичного навантаження у самостійних заняттях фізичними вправами, самоконтроль, сучасні методики оздоровлення засобами фізичної культури (табл. 2).

Таблиця 2

Питання, з яких хотіли б отримати додаткові знання жінки-вчителі

Питання, з яких хотіли б отримати додаткові знання жінки	Кількість опитаних жінок у %				
	усі респонденти (n = 1010)	до 25 років (n = 74)	26-35 років (n = 292)	36-55 років (n = 541)	старші 55 років (n = 103)
раціональна організація рухової активності	48,4	45,9	34,6	42,1	40,8
раціональне харчування	42,7	54,1	52,1	39,4	25,2
регулювання фізичного навантаження у самостійних заняттях фізичними вправами, самоконтроль	26,1	32,4	28,1	23,3	20,4
сучасні методики оздоровлення засобами фізичної культури	25,9	17,6	18,8	33,3	34,0
фізичні вправи для корекції надлишкової маси тіла	20,0	24,3	21,9	19,0	14,6
фізичне виховання дітей в сім'ї	19,7	23,0	30,1	17,9	7,8
загартування	17,9	18,9	24,0	18,1	10,7
фізичне виховання учнів різного віку	12,3	13,5	19,9	12,9	2,9

Разом з тим, найважливішим для залучення вчителів до занять фізичною культурою, на їхню думку, є посилення пропаганди здорового способу життя серед вчителів (36,2%) та наявність методичних рекомендацій для вчителів з питань раціональної організації рухової активності (22,0%).

На підставі аналізу досвіду організації самоосвіти вчителів як складової методичної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах України та Росії, нами зроблено "Положення про шкільний інформаційно-методичний центр "Фізична

культура і здоровий спосіб життя вчителя” та організовано інформаційно-методичні центри у базових експериментальних школах м. Львова.

Центри засновано з метою впровадження дієвої фізкультурної просвіти і самоосвіти вчителів, спрямованої на самоорганізацію здорового способу життя засобами фізичної культури і спорту.

Діяльність Центру базується на таких принципах:

- системність;
- науковість і практична спрямованість;
- добровільність;
- індивідуальний підхід;
- оперативна мобільність.

У своїй діяльності Центр враховує інтереси, запити педагогів, які були виявлені у ході соціологічного дослідження, проведеного за програмою “Фізична культура здоров’я вчителя”. Центр співпрацює із методичними об’єднаннями (кафедрами) вчителів фізичної культури, валеології та медичною і психологічною службами школи.

Основними завданнями Центру є:

- планування та організація системи методичної роботи, спрямованої на підвищення валеологічної та фізичної культури вчителя як складових його педагогічної культури;
- надання методичної допомоги у визначенні змісту самоосвіти педагогічних працівників з питань самоорганізації здорового способу життя засобами фізичної культури;
- пропаганда здорового способу життя, впровадження різноманітних форм фізичної культури у режим праці та відпочинку вчителів;
- надання інформаційної підтримки вчителям з питань здорового способу життя та оздоровлення засобами фізичної культури;
- надання консультативної допомоги вчителям у розробці індивідуальних програм оздоровчої рухової активності, самодіагностиці фізичного стану;
- проведення консультативно-методичної роботи з класними керівниками з питань широкого залучення школярів до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

Науково-методичну допомогу Центру надає Львівський державний інститут фізичної культури, до роботи в ньому залучаються викладачі, аспіранти, магістранти кафедри теорії і методики фізичного виховання.

Із врахуванням результатів досліджень, передбачається підготовка навчального посібника з самоосвіти вчителів з питань оздоровлення засобами фізичної культури.

Висновки

Встановлено, що переважна більшість жінок-педагогічних працівників оцінюють власний рівень знань, вмінь і навичок з питань самостійних занять фізичною культурою як нижче середнього (48,7%) та середній (30,6%). Можуть скласти програму самостійних занять оздоровчої спрямованості лише 11,2% педагогів.

Виявлено, що жінки-вчителі хотіли б отримати додаткові знання з таких питань як: раціональна організація рухової активності (48,4%), раціональне харчування (42,7%), регулювання фізичного навантаження у самостійних заняттях фізичними вправами, самоконтроль (26,1%).

Для надання інформаційно-методичної підтримки самоосвіті вчителів з питань зміцнення здоров'я засобами фізичної культури у базових експериментальних школах організовано інформаційно-методичні центри "Фізична культура і здоровий спосіб життя вчителя", які у своїй діяльності керуються розробленим намір Положенням.

Література

1. Марек Антони Якубовски. Математическое моделирование профессиональной деятельности учителя. Монография / Под ред. И.М. Козловской. – Л.: Евросвит, 2003. – 428 с.
2. Матвієнко П. Позитивна "Я-концепція" вчителя // Завуч. – 2003. – №10. – С. 6-8.
3. Методична служба: Проблеми. Прогнози. Пропозиції. – Л.: ЛНМІО, 1993. – 40 с.
4. Петрушкин В. Здоровье учителя // Дайджест педагогических идей та технологий "Школа – ПАРК". – 2003. – №2. – С. 102-106.
5. Ріпак М. Рухова активність і рівень здоров'я жінок-вчителів 36-55 років // Молода спортивна наука України: Зб. наук. пр. з галузі фізичної культури та спорту. – Вип. 8. – Л., 2004. – Т.3. – С. 307-310.
6. Симонова Т.М. Вопросы взаимосвязи профессиональной и общей культуры в самообразовании учителей // Развитие социально-профессиональной активности учителей на разных этапах деятельности. Сб. науч. трудов. – Москва: АПН СССР, 1990. – 86 с.
7. Солдатова Т. Учитель, исцелись сам // Народное образование. – 1996. – №3. – С. 84-86.
8. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. – Ч.2. – Тернопіль: Богдан, 2002. – 248 с.

INFORMATIVE AND METHODIC SUPPORT OF TEACHERS' SELF EDUCATION IN THE FIELD OF HEALTH PROMOTION BY MEANS OF PHYSICAL EDUCATION

Marjana RIPAK

L'viv state institute of physical culture

Abstract. Teachers' evaluation of self level of knowledge, abilities and skills in the field of self training in physical education has been described in the article as well as teachers' priorities in the field of self physical and remedial trainings' organization. Recommendations in informative and methodic support of teachers' self education in the field of health promotion by means of physical education has been presented.

Key words: self education, physical education, health promotion.
